

رهن

مسأله 1 - «رهن» یا «گرو گذاشتن» آن است که بدهکار با طلبکار قراردادی بنده که مقداری از دارایی خود را نزد او بگذارد که اگر طلب او را بموقع ندهد بتواند طلبش را از آن مال بردارد.

مسأله 2 - رهن را می توان با صیغه لفظی خواند، مثلاً بگوید: این ملک یا جنس را در برابر آن طلب نزد تو گرو می گذارم، او هم بگوید: «قبول کردم»؛ و یا اینکه رهن را عملاً انجام دهند، یعنی بدهکار مال خود را به قصد گرو به طلبکار بدهد و او هم به همین قصد، بگیرد.

مسأله 3 - «گروگذار» و «گروگیرنده» در رهن، باید بالغ و عاقل باشند و کسی آنها را مجبور نکرده باشد و نیز باید سفیه نباشند، همچنین حاکم شرع آنها را به خاطر ورشکستگی از تصرف در اموالشان منع نکرده باشد.

مسأله 4 - مالی را شخص می تواند رهن بگذارد که شرعاً بتواند در آن تصرف کند و اگر مال شخص دیگری را رهن بگذارد صحیح نیست، مگر این که صاحب مال اجازه دهد و اگر صاحب مال به طلبکار بگوید: «من این مال را در مقابل بدهی فلان کس رهن می گذارم» و او قبول کند صحیح است.

مسأله 5 - چیزی را که گرو می گذارند باید خرید و فروش آن صحیح باشد، پس شراب و آلات قمار و مانند آن را نمی توان گرو گذارد.

مسأله 6 - منافع چیزی را که گرو می گذارند مانند شیر حیوان و میوه درخت، مال صاحب مال یعنی گرو گذار است.

مسأله 7 - تصرف در مالی که به رهن گذاشته شده، در صورتی که از محدوده توافق طرفین تجاوز کند، جایز نیست، بنابراین طلبکار و بدهکار هیچ کدام نمی تواند مالی را که گرو گذاشته شده بدون اذن دیگری پیش از فرا رسیدن موعد پرداخت بدهی، ملک کسی کند، مثلاً آن را بیخشد، یا بفروشد.

مسأله 8 - اگر بدهکار در موعد مقرر پس از مطالبه طلبکار بدهی خود را ندهد، طلبکار می تواند مالی را که گرو برداشته با رعایت مصلحت صاحب آن بفروشد و طلب خود را بردارد و بقیه را به بدهکار بدهد؛ مشروط به اینکه مالی که به گرو گذاشته شده است، خانه مسکونی بدهکار و اثاث ضروری زندگی او نباشد.